

Põlvamaa, Kanepi vald

Jõksi järve Ristsike palo

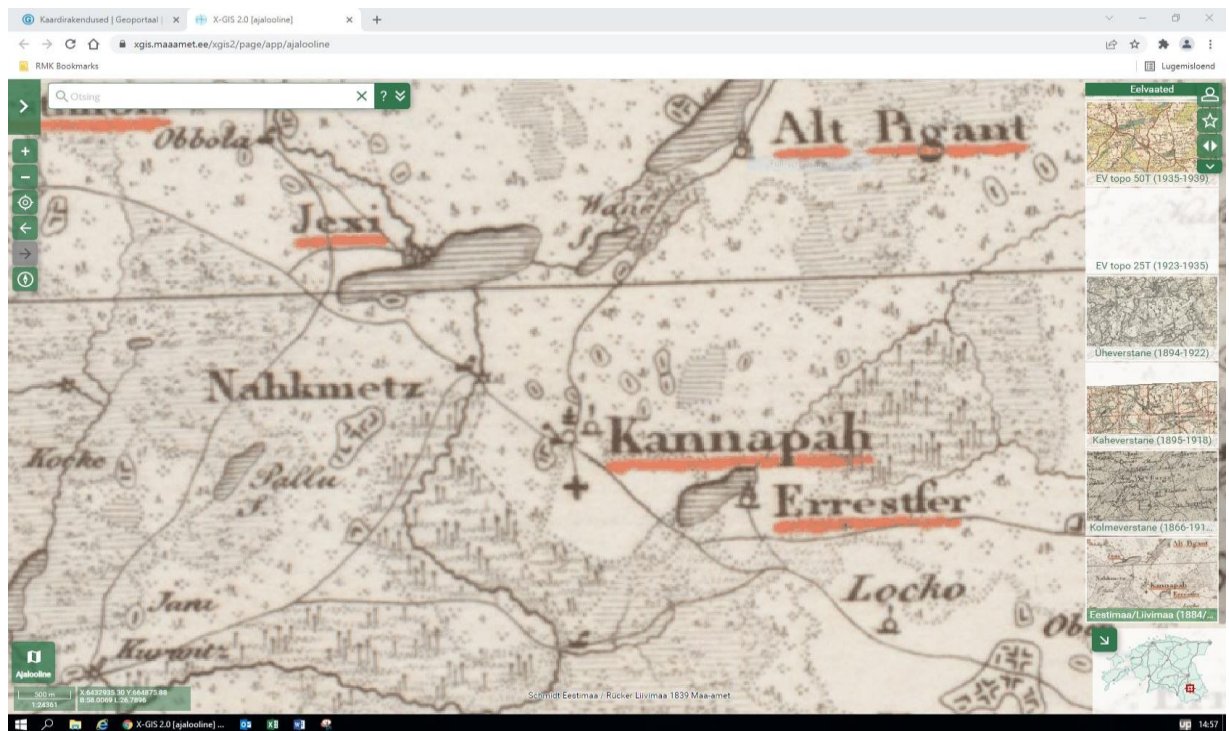
puhke- ja parkmetsa majandamise kava aastateks 2022-2031

Projekt

Koostaja: Tiit Timberg
märts, 2022

1. Ritsike palo metsa ajalooline taust ja kava lähtekohad.

Jõksi järve Ritsike palo männikute vanus on 130 aastat, seega algas selle metsa eluring 19. sajandi 80.-90.-ndatel aastatel. Lisatud Eestimaa-Liivimaa ajalooline kaart (kaart1) aastast 1884. Järveäärne maa oli siis kasutusel karjamaana ja mingil ajal jäeti see n.ö lahja maana maakasutusest välja ning see metsastus looduslikult või metsastati männi külviga (?).



Kaart 1. Jõksi järve äärsed karjamaad aastal 1884 (*allikas: Maa-ameti ajaloolised kaardid*)

2. Ülevaade Ritsike palo metsast.

Jõksi järve Ristsike palo kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsana (*edaspidi ala*) käsitleme järveäärset riigimetsa kvartalil EV209, kokku 13.9 ha (Kaart 3).



Kaart 3. Ritsike palo metsa paiknemine / kvartali EV209 eraldised 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9.

Riigimetsamaa jagunemisest alal annab ülevaate tabel 1. RMK otsusega on **majandamisest välja arvatud** järveäärne küpse männikuga **eraldis 7 / 0.27 ha**, millel paikneb RMK Jõksi järve **lõkke-puhkekoht**. Kitsas **järveäärne metsariba**, küps männik **eraldisel 8 / 0.52 ha**, on samuti kooslusena majandamisest välja arvatud. Järveäärsel **eraldisel 6** paikneb **väike (0.16 ha) siirdesoo**.

Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine (ha).

RMK otsusega mittemajandatavad eraldised 6, 7, 8	1.0
Kokku	1.0
Majandatav mets	12.9
Kõik kokku	13.9

Kõigil metsaeraldistel on läbi viidud vääriselupaiga (VEP) inventuur, mille käigus ei ole VEP-i olemasolule viitavaid loodusväärtusi registreeritud.

Alal kasvavad ühevanuselised (130 aastat) küpsed pohlamännikud. Pohla- ja jänesekapsa-pohla kasvukoha metsakasvatustlikud tingimused-eeldused võimaldavad seda metsa turberaietega sujuvalt ja looduslikult männiga uuendada.

Järgneval kümnendi jooksul kavandame turberaietega uuendada järgmised metsaeraldised:

EV209 eraldis 9 -1.02 ha

Pohla (PH) kasvukoha männik, vanus 130 aastat, puistu koosseis: 1. rinde koosseis (%) 95 mändi 5 kuuske; 2.rinde koosseis (%) 100 kuuske, vanus 70 aastat.

EV209 eraldis 10 -1.23 ha

Jänesekapsa-pohla (JP) kasvukoha männik, vanus 130 aastat, puistu koosseis: 1. rinde koosseis (%) 95 mändi 3 kuuske 2 kaske; 2.rinde koosseis (%) 45 kaske 45 kuuske 10 vahtrat, vanus 45-70 aastat.

EV209 eraldis 11 -1.53 ha

Pohla (PH) kasvukoha männik, vanus 130 aastat, puistu koosseis: 1. rinde koosseis (%) 100 mändi ; 2.rinde koosseis (%) 100 kuuske, vanus 70 aastat.

3. Puhke- ja parkmetsa majandamise põhimõtted¹

- Puhkemetsas kasutada vanade männikute uuendamisel peamiselt häilraiet (HL). Vähemviljakates (PH kkt) võimalik kasutada ka aegjärkset (AR) raiet.
- Viljakamas männikus (JP kkt) tekib AR järgselt alustaimestiku vohamine, mis takistab männi loodusliku uuenduse teket ja kasvu.
- Turberaiete eesmärgiks männile uuenemiseks paremate valgustingimuste loomine. Samuti valitakse turberaiega vanas männikus välja jämedamad-huvitavad männid, millele luuakse raiega paremad kasvutingimused.
- Kuuse 2.rinde puude ja alusmetsa raiega on võimalik avada vaateid metsa servast metsa sisemusse. Samuti on 2.rinde puude ja alumetsa raie vajalik uuenemivõimaluste tagamiseks.
- Puhkemetsas on vajalik kujundada, vastavalt vajadusele, hõredaid ja tihedaid metsaservasid.
- Hõre metsaserv võimaldab vaateid metsa sügavusse ning liikuda hõlpsalt metsa sisse ja sealt välja.

¹ Kasutatud allikas: *Metsamajanduse alused / Puhkemaastiku kujundamine / Eino Laas, 2011*

- Tihe metsaserv kaitseb puistut tuulte ja tolmu eest. Alusmetsana säilitavad puu- ja põõsaliigid (toomingad, pihlakad, lodjapuud) lisavad.
- Puhkemetsa kestvaks raieliigiks jääb sanitaarraie (SR), millega vajalik koristada tuuleheite- ja ohtlikud puud radade-puhkekohtade läheduses.

4. Ritsike palo puhke- ja parkmetsa majandamise kava aastateks 2022-2031.

Järgneva kümnendi jooksul uuendatakse mets Männiku tee (Kanepi-Laululava tee) äärses puistutes, kolmel metsaeraldisel, kahejärguliste turberaietega (Kaart 4). Raietega alustamisel idaservast, raiesihituse määramisel, on arvestatud valitsevate läänekaare tuultega, mis võiksid metsa kahjustada.



Kaart 4. Turberaie alade paiknemine. AR (aegjärgne raie). HL (hällraie).

EV209 eraldis 9 -1.02 ha-AR, 2022

AR 1.järguga hõrendatakse männikut ülepinnaliselt, eraldise ca 390 puust jääb 1.rindesse, raie järgselt kasvama, ca 200 mändi. Raiutakse välja kõik 2.rinde kuused. Lisaks puidule veetakse kokku raidmed (ladvad, oksad). Tööde teostamise aeg 2022 oktoobris-novembris. Lumeta periood võimaldab lõigata madalad kändud. Masinate liikumine lumeta perioodil tagab samblarinde vajalikul tasemel kokkusurumise-mulla mineraalosa paljastumise, mis vajalik loodusliku uuenduse tekke soodustamiseks. Täiendavat maapinna mineraliseerimist ei teostata.

AR 2.järk teostatakse 7-8 aasta möödudes (prognoositavalt aastatel 2029-2030) ja tingimustes, et vana metsa alla on tekkinud piisavalt männi looduslikku uuendust. Selle raiejärguga

raiutakse 1.rinde puid selliselt, et eraldisele jääb säilikpuudena vanu mände ca 70-80 puud /ha-le.

EV209 eraldis 10 -1.23 ha / EV209 eraldis 11 -1.53 ha / Kokku 2.76 ha-HL, 2022

HL teostamisel võib 1 hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu. 1.raiejärgul võib häilu läbimõõt olla kuni 40 meetrit. Sisseraiutavate häilude pindala pärast 1.raiejärku ei tohi olla suurem, kui 25% puistu pindalast. Lisaks puidule veetakse kokku raidmed (ladvad, oksad). Tööde teostamise aeg 2022 oktoobris-novembris. Lumeta periood võimaldab lõigata madalad kännud. Masinate liikumine lumeta perioodil tagab samblarinde vajalikul tasemel kokkusurumise-mulla mineraalosa paljastumise, mis vajalik loodusliku uuenduse tekke soodustamiseks. Täiendavat maapinna mineraliseerimist ei teostata. Valime häilude asukohad selliselt, et jääksid piisava laiusega tihedad servad Ritsike palo ja Ala kalmistu vahele ning Männiku tee serva.

Häilude piisava uuenemise järgselt, 7-9 aasta möödudes (prognoositavalt aastatel 2029-2031), teostame HL 2.raiejärku, millega võib olemaolevaid häile suurendada kuni 30 meetrit.

Kogu alal teostatakse järgneva kümnendi jooksul vajaduspõhiseid ja seisundist (ohtlikud puud, tuuleheite puud) tulenevaid sanitaarraieid (SR).